

Començàvem a perdre l'esperança, les provisions eren escasses i la moral dels soldats estava per terra. L'enemic intentava avançar, però les nostres metralladores els ho impedien. L'esgotament dels homes era superior als ànims que els hi intentava donar, necessitàvem una solució i de seguida, i creia que la millor era sortir d'aquelles maleïdes trinxeres. Allò era un forat, el qual prenia els somnis, la fe i les il·lusions de totes aquelles persones que s'hi trobaven atrapades. Aquelles parets eren fredes, fangoses i humides, i abraçaven amb fredor els cors que mantenien la calidesa dels records, fins que els refredava.

Jo era un sergent de l'exèrcit anglès i tenia uns quants homes sota les meves ordres, tot i que en aquests moments no es podia dir que les tinguessin totes ni que estiguessin al cent per cent. Més que homes semblaven ànimes en pena.

Era l'any 1917 i la guerra contra Alemanya i Àustria feia quatre anys que durava, estàvem vivint la Primera Guerra Mundial. Allò era un infern, que de ben segur que tots els que ens trobàvem en aquella situació no ens ho havíem imaginat mai.

El meu grup estava format per trenta-cinc homes, els quals sabien apuntar i disparar, però no els hi podies demanar gaires gestes, ja que molts d'aquells homes havien sigut reclutats per força. Estic gairebé segur que n'hi havia quelcom que era un sabater, l'altre potser era paleta i fins i tot, també potser hi havia algun forner, i podia assegurar que gairebé tots tenien esposa i fills, tret d'aquells xicots que no passaven dels vint anys, que potser s'havien procurat una xicota amb qui cartejar-se durant els anys de guerra, i més tard, fins i tot potser havien planejat casar-s'hi.

Però en aquests temps de guerra on els sentiments i els ànims dels homes els hi eren arravatats per les bombes, no en quedava cap amb la dignitat que hauria pogut conservar quedant-se al seu poble i dedicant-se al seu ofici.

Em trobava assegut sobre un casc, el qual havia sigut del vell Andrew, que havia mort feia unes tres setmanes, contemplant el meu voltant i esperant trobar-hi una mica de satisfacció i entreteniment, però l'únic que vaig poder veure van ser les cares pàl·lides, famolenques i tristes dels soldats. En un cantó hi havia l'Edgar. Ell era boter i havia sigut reclutat l'any 1915 a Londres. Al seu costat, jugant amb un ganivet i un tros de fusta, hi havia en Jim. Era el més jove de la colla, tenia divuit anys i sempre estava als núvols. Deia que quan tenia l'ocasió, viatjava pel món dels somnis i es trobava amb la seva xicota. Però la cara de gaubança que posava quan feia aquest viatge per la imaginació, feia dues setmanes que se li havia esborrat; aquesta maleïda guerra havia robat els desigs d'un adolescent.

A l'altra banda de la trinxera hi havia en Bill. Ell sempre ens feia riure amb els seus acudits i les seves pallassades, però des que el seu company d'albardaneries havia mort no havia tornat a obrir la boca ni tan sols per menjar.

Estava completament segur que hi havia molta més gent que m'envoltava, però no volia continuar mirant aquell espectacle tètric i depriment.

El sergent major ens havia donat algunes hores lliures per dormir i descansar. El mal era que molts de nosaltres feia dies que no ens deixàvem caure pel món dels somnis, i malgastàvem inútilment aquelles hores lliures torturant-nos el

pensament amb idees que sabíem segur que podrien passar però que encara no havien succeït.

Aquella nit, miraculosament, vaig aconseguir aclucar els ulls, tot i que només va poder ser durant una o dues hores. Però en l'escassa nit, fins i tot, vaig aconseguir somiar. Vaig veure la meva filla i la meva dona. M'esperaven a la porta de casa nostra. La meva filla abraçava un llibre amb la intenció que li llegís alguna d'aquelles pàgines plenes de dibuixos i lletres. Aquell llibre era *Les aventures de Peter Pan*. Llegir les aventures d'aquell nen que volava per sobre dels alts edificis de Londres ho trobava una bona manera de fugir de la realitat. De sobte un bombardeig em va despertar. Els alemanys atacaven. Tothom cridava. Ni els galliners hi havia tant merder com hi havia en aquells moments a la trinxera. El sergent major cridava que tothom es despertés i agafés les armes. Els alemanys havien decidit sortir del seu refugi i és clar, segons el tinent, els anglesos no podíem ser menys. Recordo aquells llargs sermons de més d'una hora, on ens parlaven de l'honor dels soldats i bestieses que no servien absolutament per a res, quan veies un amic estirat al terra del camp de batalla.

Baixant del núvols i tornant a la guerra, ja tenia la baioneta entre les mans, el casc al cap i ja era al camp de batalla. Utilitzava la meva arma en contra de tots aquells que m'apuntaven amb la seva. Clavava la punta esmolada de la baioneta en el cos d'aquells homes alemanys, penedint-me de cada ferida que els hi feia i oblidant i ignorant les que ells em feien a mi. Abans de disparar la meva arma en contra d'aquells homes, els mirava els ulls i l'únic que hi veia era

un home, o més ben dit, un sabater a qui li havien omplert el cap d'idees nacionalistes, i que lluitava amb un únic objectiu: conservar l'honor del país i fer triomfar els seus ideals per sobre dels altres pobles europeus. Però el que a mi em passava pel cap, és que estàvem lluitant germans contra germans. Tots érem homes, tots vivíem al mateix planeta, tots dormíem, menjàvem i moríem i tots teníem persones a casa que estaven esperant la nostra tornada amb gran desig. Doncs, si tots érem iguals, per què estàvem lluitant entre nosaltres? Perquè ens estàvem matant?. Tots aquells pensaments em rosegaven i em torturaven per dins, però no els mostrava per fora.

Mentre el meu cap donava voltes a totes aquestes idees, el meu cos continuava lluitant i devorant la vida dels homes que tenia al meu davant. Sabia que era el meu deure lluitar pel meu país i per tant matar aquelles persones per tal de defensar-lo, però no era el meu desig. L'únic que desitjava era acabar amb aquell malson i tornar a casa.

De sobte, vaig girar el cap per veure si m'atacaven per la rera guarda però llavors vaig veure una imatge que va fer que el meu cor s'encongís i que el meu seny s'esvaís. Aquells impulsos involuntaris de matar sense pensar es van acabar i vaig tornar a ser l'amo del meu cos, però continuava matant encegat per la ràbia i encès per la fúria. Era en Jim, o més ben dit el que en quedava. Estava estirat a terra, sense els braços i amb el cos mutilat. Era mort. Havien matat un noi de divuit anys, el qual tenia una noia que l'esperava per casar-se i que tenia un munt d'anys per endavant, per viure i aprendre una pila de coses que mai no podria apreciar. Aquell noi somiava i aspirava aconseguir tot allò

que es proposés, i en un minut li havien arravatat tot. Allò em va fer obrir els ulls i vaig veure que fins que aquell infern no acabés ningú no podria viure amb pau i tranquil·litat.

Uns dies més tard els alemanys van perfeccionar una sèrie de gasos tòxics, els quals deixaven cecs i paralítics als homes. Ja n'havien caigut uns tres-cents per culpa d'aquelles armes mortíferes i esgarrifoses. Però és clar, els inventors anglesos també tenien el seu prestigi i amb pocs dies van idear una manera de protegir-se d'aquells gasos. Van inventar la careta antigàs. El problema va ser que els alemanys no només atacaven amb els gasos sinó que també utilitzaven tancs, avions i altres invents especials per a la batalla. La guerra es feia eterna, els dies passaven, i ningú sabia en quin minut moririen. L'angoixa, el patiment i l'enyorança corrompien la ment dels homes i els feia entrar en un estat de bogeria transitòria.

Van anar passant les hores, els dies i els mesos. Vàrem celebrar l'arribada de l'any 1918 amb el fusells a l'esquena i amb la por que en qualsevol moment ens poguessin atacar. Feia cinc anys que la guerra durava i no sabíem fins quan duraria aquell infern. Els pocs homes que resistien estaven destrossats físicament i psicològicament. Però tot i les males condicions que ens envoltaven, va anar passant el temps.

Un dia, mentre tots estàvem reunits al voltant del foc i rosegant un tros de pa sec, va venir corrent a veure'ns el lloctinent. Esbufegava com un boig, semblava que acabés de córrer els quaranta-dos coma cent noranta-dos quilòmetres de la Marató. De seguit li vàrem demanar els motius d'aquelles

presses. Quan va haver recuperat l'alè i va aconseguir vocalitzar algunes paraules seguides, vam entendre que Alemanya i Àustria s'havien rendit. Allò va ser el raig de llum que des de feia molt temps no aconseguia travessar la pell dels nostres cossos i arribar al fons dels nostres cors. Es veu que Estats Units i Itàlia, els nostres aliats, havien escanyat econòmicament Alemanya i Àustria, i aquests s'havien rendit. La veritat és que no sabíem com festejar-ho, no ens ho creiem. Tothom s'abraçava, tothom somreia, la felicitat havia tornat al nostre costat. Ara, l'únic que volia era tornar a tenir la meva filla entre els meus braços i estar al costat de la meva dona.

Uns quants dies més tard ja estava plantat davant de la porta de casa meva, el número 29 del carrer Leighton de Leeds, a Anglaterra. Vaig agafar el pom de la porta i vaig empènyer-la endins. La meva dona i la meva filla m'esperaven al rebedor. No vaig poder pronunciar cap paraula qui ja se'm van tirar a sobre. Estava tan content de tornar estar a casa que no em sortien les paraules.

Van anar passant els dies i vaig decidir escriure les meves anotacions de la guerra en net, formant així aquest petit fragment d'unes memòries, que segurament mai nopodran expressar tan bé el que realment es pot arribar a sentir dins teu, quan estàs cara a cara amb l'enemic, com viure-ho.

En aquestes memòries no deixo gaire constància del que jo vaig sentir, sinó el que sentien els altres. Els meus sentiments no s'esborraran mai de la meva memòria, per desgràcia. Però crec que val la pena deixar per escrit allò que se sent i es veu al camp de batalla, per si mai a algun d'aquells polítics se'ls hi acut començar una guerra sense solta ni volta, i que almenys sàpiguen el que

pateixen els seus soldats per culpa dels seus capritxos, mentre ells ho llegeixen a la premsa asseguts als sofàs de pell de casa seva i bevent una tassa de te calent.

Aquestes són algunes de les línies que he deixat en constància en *Les memòries de Tom Gray*.